

မြန်မာနိုင်ငံ ။ တပ်မတော်အား ပြစ်ဒဏ်မှ ကင်းလွတ်စေရန် အကာအကွယ် ပေးထားသည့် ဥပဒေများနှင့် ကျင့်သုံးဆောင်ရွက်မှု များကို ပြင်ဆင်ပါ။

အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာဥပဒေပညာရှင်များကော်မရှင်၊ ၁၆ ဇန္နဝါရီ ၂၀၁၈

တပ်မတော်၏ ဆယ်စုနှစ်များစွာ လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုများ အတွက် ပြစ်ဒဏ်မှ ကင်းလွတ်နေသည့်ကိစ္စများရပ်ကို မြန်မာ အစိုးရအနေဖြင့် အခိုင်အမာ တုံ့ပြန် ဖြေရှင်းဆောင်ရွက် ရမည်ဖြစ်ကြောင်း ICJ ၏ ယနေ့ထုတ်သည့် အစီရင်ခံစာတွင် နိဂုံးချုပ်ပြောဆိုထားသည်။

အထူးသဖြင့် ပဋိပက္ခ ဖြစ်ပွားလျက်ရှိသည့် ဒေသများတွင် ဆိုးရွားသော လူ့အခွင့်အရေး ချိုးဖောက်မှုများအတွက် အရေးယူ ပြစ်ဒဏ်ပေးခြင်းများမှာ လွန်စွာရှားပါးသည် ဟု မြန်မာနိုင်ငံရှိ ဆိုးရွားသည့် လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုအတွက် တရားမျှတမှုရရှိရေး [Achieving Justice for Gross Human Rights Violations in Myanmar] အစီရင်ခံစာ တွင် ဖော်ပြ ထားသည်။ ဥပဒေများ၊ အင်စတီကျူးရှင်းများနှင့် စုံစမ်းစစ်ဆေးရေးဆိုင်ရာဆောင်ရွက်မှုများ သည် လုံခြုံရေးတပ်ဖွဲ့ဝင်များအား အရေးယူခံရ ခြင်းမှကာကွယ်ပေးထားသဖြင့် ထိခိုက်ခံ ရသူများနှင့်၎င်းတို့၏မိ သားစုဝင်များအတွက် တရားမျှတမှုရရှိရန်မှာ ခက်ခဲလျက်ရှိသည်။

“မြန်မာနိုင်ငံရှိ ဆိုးရွားသည့် လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုများကို ထိခိုက်ခံစားရသူများ အနေဖြင့်တရားမျှတမှုကို ဆယ်စုနှစ်တစ်စုခန့်ငြင်းပယ်ခြင်း(အထူးသဖြင့် တပ်မတော်မှ ပါဝင်ပတ်သတ်မှုရှိသောအခါ)နှင့် ပြစ်မှု ကျူးလွန်သူများကို ပြစ်ဒဏ်ပေးခြင်းမှ ကင်းလွတ်စေခြင်းသည် တရားဥပဒေစိုးမိုးမှု ကို ဆိုးရွားစွာ တိုက်စားလျက်ရှိသည်” ဟု ICJ၏ အထွေထွေအတွင်းရေးမှူးချုပ် Sam Zarifi ကပြောကြားသည်။ “ ယခုအချိန်တွင် မြန်မာအစိုးရအနေဖြင့် ပြစ်ဒဏ်ပေးခံရခြင်းမှ ကင်းလွတ်မှုများ (အထူးသဖြင့် တပ်မတော်၏ ကျူးလွန်မှုများ) ကို အရေးယူနိုင်ရန် ထိရောက်ခိုင်မာသည့် ဆောင်ရွက်မှုများ စတင်သင့်သည်။”

ရခိုင်ပြည်နယ်၊အင်ဒင်းရွာရှိ ရိုဟင်ဂျာမွတ်စလင် ၁၀ဦးအား သတ်ဖြတ်ခဲ့ရာတွင် လုံခြုံရေးတပ်ဖွဲ့ဝင်များ ပါဝင်ခဲ့သည်ကို ဝန်ခံကြောင်း လွန်ခဲ့သည့်ရက်သတ္တပတ်က တပ်မတော် ကာကွယ်ရေးဦးစီးချုပ်ရုံးမှ သတင်းထုတ်ပြန်ခဲ့ပြီးနောက်တွင် ICJ၏ အစီရင်ခံစာကို ထုတ်ဝေဖြန့်ချိခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ အဆိုပါ တပ်မတော်၏ ဝန်ခံချက်သည် ၎င်းတို့၏ “နယ်မြေရှင်းလင်းရေး” ကာလအတွင်း လုံခြုံရေးတပ်ဖွဲ့များ၏ ကျူးလွန်ခဲ့သော ရာဇဝတ်မှုများအနက် ပထမဆုံးအကြိမ်ဝန်ခံချက်ဖြစ်သည်။ အဆိုပါပြုလုပ်မှုကြောင့် အစုလိုက်အပြုံလိုက်ရွှေ့ပြောင်းနေထိုင်ရခြင်းနှင့် လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်ခြင်းများ ဖြစ်ပေါ်လာကာ၂၅ ဩဂုတ် ၂၀၁၇ တွင် အာရကန် ရိုဟင်ဂျာ ကယ်တင်ရေးတပ်များသည် ရဲစခန်းကို တိုက်ခိုက်ခဲ့သည်။

၂၀၀၈ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ၊ ၁၉၅၉ခုနှစ် တပ်မတော်အက်ဥပဒေနှင့် ၁၉၉၅ ရဲစည်းကမ်းထိန်းသိမ်းရေးဥပဒေ ပြဌာန်းချက်တို့ဖြင့်အကာအကွယ်ပေးထားသောကြောင့် မြန်မာ တပ်မတော် နှင့် လုံခြုံရေး အရာရှိများသည် လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုများကြောင့် တရားစီရင်ခံရခြင်းမှာ အလွန်နည်းပါးသည်။ အဆိုပါ ဥပဒေပြဌာန်းချက်များတွင် အများပြည်သူဆိုင်ရာ ရာဇဝတ်ကြောင်းအရ ဖမ်းဆီးအရေးယူရာတွင် ပြစ်ဒဏ်ပေးခြင်းမှကင်းလွတ်ခြင်းနှင့် တပ်မတော်သားများရဲတပ်ဖွဲ့ဝင်များနှင့် အရာရှိများတွက် ကြီးလေးသော ရာဇဝတ်မှုများအတွက် အကာကွယ်ပေးသည့် အထူးတရားရုံးများ ပါဝင်ပါသည်။

လူ့အခွင့်အရေးများ ချိုးဖောက်ခြင်းများအား စုံစမ်းစစ်ဆေးခြင်းများသည် ထိရောက်သော တရားစွဲဆိုအရေးယူဆောင်ရွက်ခြင်း သို့မဟုတ် ပြန်လည်ကုစားမွမ်းမံ မှုများ ပေးစွမ်းနိုင်မှု လွန်စွာနည်းပါးသည်ကို ICJ ၏အစီရင်ခံစာက တွေ့ရှိထားသည်။ ကချင်၊ ကရင်၊ မွန် နှင့် ရခိုင်ပြည်နယ်မှ အမှု ၈ခုကို လေ့လာရာတွင် ထိခိုက်ခံစားရသူများနှင့် ၎င်းတို့၏မိသားစုဝင်များ၊ သတင်းထောက်များနှင့် လူ့အခွင့်အရေးကာကွယ်စောင့်ရှောက်သူများသည် တရားမျှတမှုကိုလက်လှမ်းမီရန်ကင်းမဲ့နေခြင်းနှင့် တရားမျှတမှုကိုရရှိနိုင်ရန် ကြိုးစားအားထုတ်မှုများကိုပင် အနှောက်အယှက်ပေးခြင်းခံရသည်ကို တွေ့ရှိရသည်။

“ဤရာဇဝတ်မှုထိုက်သောဖြစ်ရပ်တစ်ခုအတွက် ဝန်ခံခြင်းသည် အရေးပါသော အဆင့်တစ်ဆင့်ဖြစ်ပြီး ထိရောက်မှု ရှိသည် စုံစမ်းစစ်ဆေးမှုပြုလုပ်ရမည်ဖြစ်ပြီး၊ ထိခိုက်ခံရသူများနှင့် ၎င်းတို့မိသားစု ၏ တရားမျှတမှုအတွက်ဆောင်ရွက်ရမည်ဖြစ်သည်”ဟု Zarifi ကဆိုသည်။ “ရခိုင်ပြည်နယ်မြောက်ပိုင်းနှင့်ပဋိပက္ခဖြစ်ပွား လျက်ရှိသောရမ်း ပြည်နယ် နှင့်ကချင်ပြည်နယ်တို့ကဲ့သို့ ဒေသများရှိ ဆိုးရွားသော လူ့အခွင့်အရေးအခြေနေများအတွက် လွတ်လပ်ပြီး သမာသမတ်ကျသော စုံစမ်းစစ်ဆေးမှု များလိုအပ်လျက်ရှိပြီး ဥပဒေ ချိုးဖောက်ဆောင်ရွက်မှုများ တွင်ပါဝင်ပတ်သက်သူများနှင့် တာဝန်ရှိသူများအကို အရေးယူ ဆောင်ရွက်ရပါမည်။”

“ဥပဒေပြုရေးနှင့် အုပ်ချုပ်ရေးမဏ္ဍိုင်များအနေဖြင့် ကြီးလေးသောရာဇဝတ်မှုတွင် လုံခြုံရေးတပ်ဖွဲ့များပါဝင်မှုမှ တာဝန်ခံမှုများကို အကာအကွယ်ပြုထားသည့် ဥပဒေများကိုပြင်ဆင်ခြင်းနှင့် စုံစမ်းစစ်ဆေးရေးဆိုင်ရာလုပ်ထုံးလုပ်နည်းများကို နိုင်ငံတကာစံနှုန်း များနှင့် ညီညွတ်မှု ရှိစေရန် ပြင်ဆင်ခြင်းများ ဆောင်ရွက်ရန် အခွင့်အလမ်းများရှိနေသည်”ဟု ဖြည့်စွက်ပြောကြားခဲ့သည်။

Contact

Alex Conte, ICJ Global Accountability Coordinator (Geneva), t: +41 79 957 2733; e: [alex.conte\(a\)icj.org](mailto:alex.conte(a)icj.org)

Frederick Rawski, ICJ Asia Pacific Regional Director (Bangkok), t: +66 6 4478 1121 ; e: [frederick.rawski\(a\)icj.org](mailto:frederick.rawski(a)icj.org)

နောက်ခံအခြေအနေ

မြန်မာ့အစိုးရ၏ အထူးစုံစမ်းရေးကော်မရှင်သည် လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှု ဆိုင်ရာစွဲဆိုချက်များကိုစုံ စမ်းရာတွင် ယေဘုယျအားဖြင့် လွတ်လပ်မှုနှင့်သမာသမတ်ကျမှု မရှိပေ။ လုပ်ပိုင်ခွင့်အာဏာနှင့် အရင်းအမြစ်များဆိုင်ရာ အကန့်အသတ်များကြောင့် လွန်စွာအားနည်းမှု ရှိနေသည် ။အဆိုပါ စုံစမ်းစစ်ဆေးမှုများသည် ထိရောက်သော တရားစွဲဆိုမှုများ သို့မဟုတ် ကုစားမှုများနှင့် ပြန်လည်မွမ်းမံမှုများကို ဆောင်ကြဉ်းပေးနိုင်စွမ်း နည်းပါးလွန်းသည်။

လုံခြုံရေးတပ်ဖွဲ့ဝင်များသည် အရေးယူတရားစွဲဆိုခံရသည့်အခါ ပုံမှန်အားဖြင့် စစ်ခုံရုံး သို့မဟုတ် အထူးရဲခုံရုံးတို့တွင် စီရင်ခြင်းကြောင့် ယေဘုယျအားဖြင့် နိမ့်ပါးပြီး အဓိပ္ပါယ်မရှိသည့် ပြစ်ဒဏ်များချမှတ် လေ့ရှိသည်။အဆိုပါ ပြစ်ဒဏ်များ သည် မြန်မာ့ရာဇသတ်ကြီး ဥပဒေရှိ ပြစ်ဒဏ်များနှင့် လုံးဝ ကိုက်ညီမှုမရှိပါ။ စစ်တပ်နှင့် ရဲများ၏ပြုလုပ်မှုများကို လွှမ်းမိုးသည့် ဥပဒေများသည် လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုကိုခံစားရ သည့်ထိခိုက်ခံရသူများအတွက် လုံလောက်မှု မရှိပါ။ ၎င်းတို့သည် ထိခိုက်ခံရသူများအတွက် ကုစားမှုနှင့် ပြန်လည်မွမ်းမံခြင်းဆိုင်ရာ ဆောင်ရွက်မှုများကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားထားမှု မရှိပါ။

မြန်မာနိုင်ငံတွင် အထူးသဖြင့်နိုင်ငံတော်မှ လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှု၊ ဆိုင်ရာရာဇဝတ်မှုများတွင်ပါ ဝင်ပတ်သတ်သည့်အခါ ထိခိုက်ခံရသူများအတွက် ထိရောက်သော ကုစားမှုသို့ မဟုတ် ပြန်လည်မွမ်းမံမှုဆိုင်ရာ ဆောင်ရွက်ပေးသည့် အလေ့အကျင့်များ အလွန်နည်းပါးပါသည်။

ကြံရွယ်ချက်ဖြင့် သော်လည်းကောင်း ကြံရွယ်ချက်မပါဘဲသော်လည်းကောင်း သက်ဆိုင်ရာအာဏာပိုင်များသည် အထူးသဖြင့် လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုများပါဝင်သည့် နိုင်ငံရေးအရ အကဲဆတ်သည့် အမှုများတွင် ရာဇဝတ်ကြောင်းအရတရားစွဲဆိုခြင်းနှင့် စုံစမ်းစစ်ဆေးခြင်းဆောင်ရွက်ရာတွင် ကျင့်ထုံးတွင်ပြဌာန်းထားသည့်ပြည်တွင်းဥပဒေများကိုအမြဲလိုလိုချိုးဖောက်

လေ့ရှိသည်။ပြည်တွင်းဥပဒေများတွင် ပြဌာန်းထားသည့် မျှတသောတရားစီရင်ခွင့်ဆိုင်ရာအခြေခံ အခွင့်အရေးများကို မကြာခဏ ချိုးဖောက်ခြင်းများ တွေ့ရှိရသည်။

သက်ဆိုင်ရာတာဝန်ရှိသူများသည် ဆိုးရွားသော လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုဆိုင်ရာ စွပ်စွဲချက်များအပါအဝင် နိုင်ငံရေးဆိုင်ရာအကဲဆတ်သည့်အမှုများတွင် တရားရုံးအပေါ် မလျော်ကန်သော ဩဇာလွှမ်းမိုးမှုများကိုဆက်လက်ကျင့်သုံးနေသည်။ တရားရုံးများသည် လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုများအပေါ် ဖြေရှင်းပေးမှု ပြုလေ့မရှိသလို၊ ထိုချိုးဖောက်မှုများထပ်မံပေါ်ပေါက်စေရေးအတွက်ကိုလည်း အာမခံချက်မပေးကြပါ။ သက်ဆိုင်ရာ တာဝန်ရှိသူများ အနေဖြင့် ဆိုးရွားသော လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုခံစားရသည့် ထိခိုက်ခံရသူများ၏ ရာဇဝတ်မှုတစ်ရပ်စွဲဆိုစတင်ရန်အမှုတင်သွင်းမှုကိုလည်း လက်ခံမှုနည်းပါးပါသည်။

မြန်မာနိုင်ငံတွင် လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်ခြင်းခံစားရသည့်ထိခိုက်ခံရသူများ၊ ၎င်းတို့၏မိသားစုများ သို့မဟုတ် ရှေ့နေများသည် တရားရုံးများ သို့မဟုတ် အခြားသော ယန္တရားများမှတဆင့် ကုစားမှုများသို့မဟုတ် ပြန်လည်မွမ်းမံမှုကို ရှာဖွေရာတွင် တရားစီရင်ရေးဆိုင်ရာအနိုင်ကျင့်မှုကို ကြုံရစမြဲဖြစ်သည်။ အသရေဖျက်မှု၊ နှင့် တရားမဝင် အသင်းဖွဲ့စည်းခြင်းဆိုင်ရာ ပြစ်မှု များသည် သက်ဆိုင်ရာအာဏာပိုင်များ အနေဖြင့် အသုံးပြုလေ့ ရှိသည့် ပြစ်မှုများဖြစ်သည်။ လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုများအားစုံစမ်းဖော်ထုတ်သည့် သတင်းထောက်များနှင့် ပဋိပက္ခဒေသများတွင် အလုပ်လုပ်နေကြသည့် သတင်းထောက်များ လည်းပစ်မှတ်ထားခြင်းခံရလေ့ ရှိသည်။

ချို့တဲ့ဆိုင်ရာလျှင် မြန်မာနိုင်ငံ၏ တရားစွဲဆိုသူများသည်

လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုပါဝင်သည့်ဖြစ်ရပ်များ ကိုထိရောက်သောတရားစွဲဆိုရန် လွတ်လပ်မှုကင်းမဲ့နေသည်။ ခြိမ်းခြောက်မှုများနှင့်တကွ ဝင်ရောက်စွက်ဖက်နှောင့်ယှက်မှုများရင်ဆိုင်နေကြရသဖြင့် ရှေ့နေများသည် အထူးသဖြင့် လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုပါဝင်သည့် နိုင်ငံရေးအရ အကဲဆတ်သည့် အမှုများတွင် အမှုသည်များအတွက် ထိရောက်သောကိုယ်စားပြုရန်နှင့် ကုစားမှုနှင့် ပြန်လည်မွမ်းမံမှုရရှိစေရန် ဆောင်ရွက်ရာတွင် ခက်ခဲလျက်ရှိသည်။

Read also

ရခိုင်ပြည်နယ်ရှိ လူ့အခွင့်အရေးဥပဒေများ ဆိုင်ရာအမေးအဖြေ ။ ရှင်းလင်းချက်မှတ်စုတို

မြန်မာနိုင်ငံတွင် ရိုက်တာသတင်းထောက်များ ထိန်းသိမ်းချုပ်နှောင်ခံရခြင်း။ အခွင့်အရေးကို လေးစား၍ ပြင်ပနှင့်ဆက်သွယ်ခွင့်မပြုဘဲ ထိန်းသိမ်းချုပ်နှောင်ခြင်းကိုအဆုံးသတ်ခြင်း

တပ်မတော်အား ပြစ်ဒဏ်မှ ကင်းလွတ်စေရန် အကာအကွယ် ပေးထားသည့် ဥပဒေများနှင့် ကျင့်သုံးဆောင်ရွက်မှု များကို ပြင်ဆင်ပါ။ (မကြာမီမြန်မာဘာဖြင့်ထုတ်ဝေမည်ဖြစ်သည်)